

ประโยค ป.ธ. ๘
 แต่งฉันทภาษามคร
 สอบ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

จงเก็บข้อความตามที่จะเก็บได้ ในข้อความข้างท้ายนี้ แล้วประพันธ์ให้เป็นภาษามครโดยฉันทลักษณะ ๓ อย่าง ตามถนัด แต่งฉันทอะไร แจ่มช้อยไว้ด้วย ฯ

โอวาทปาติโมกข์ประการต้นที่ว่า การไม่ทำบาปทั้งปวง นั้นมีอธิบายว่า คำว่า บาป แปลว่า กรรมเป็นเหตุให้ผู้ทำไปสู่อบาย หรือเป็นเหตุให้ถึงทุกขิ หมายถึง อกุศล ความชั่ว ความผิด ความมัวหมอง หรือหมายถึงการประพฤติผิด ประพฤติทุจริตต่าง ๆ ไม่ว่าทางกาย ทางวาจา หรือทางใจ พระพุทธเจ้าทั้งหลายจึงตรัสว่า ชั้น ชื่อว่าบาปทุกอย่างไม่ควรทำ ไม่ควรประพฤติ เพราะเหตุไรจึงตรัสไว้เช่นนั้น ก็เพราะทรงทราบชัดว่า บาปกรรม นั้นมีผลอันเผ็ดร้อนร้ายแรง และแค้นแค้นผู้ทำให้มัวหมองบ้าง ให้ตกต่ำบ้าง ให้ได้รับความเดือดร้อนบ้าง จนถึงนำไปสู่อบายภูมิหรือทุกขิ กล่าวคือผู้ทำบาปไว้จะต้องตกนรกบ้าง เกิดเป็นเปรตบ้าง เป็นอสุรกายบ้าง เป็นสัตว์ดิรัจฉานบ้าง เมื่อทำบาปแล้วที่จะพ้นจากบาปได้เป็นไม่มี ท่านจึงพรรณนาไว้ว่า คนที่ทำบาปกรรมไว้ถึงจะหนีไปในอากาศ ก็ไม่พ้นจากบาปไปได้ หนีไปกลางทะเลก็ไม่พ้น เข้าไปหลบตามซอกเขาก็ไม่พ้น ส่วนของแผ่นดินที่ผู้ทำบาปไว้หนีไปหลบอยู่แล้วจะพึงพ้นจากบาปกรรมได้ ย่อมไม่มี ดังนี้ โอวาทปาติโมกข์ประการที่สองที่ว่า การทำกุศลให้ถึงพร้อม นั้นมีอธิบายว่า คำว่า กุศล ในที่นี้ หมายถึง บุญ ความดี ความถูกต้อง ในทางปฏิบัติ กุศลหมายถึง การประกอบสุจริตคือ ประพฤติชอบด้วยกาย วาจา และใจ พระพุทธเจ้าทุกพระองค์ตรัสแนะนำสั่งสอนไว้เหมือนกันหมดว่า กุศลหรือบุญนั้นควรทำควรประพฤติ ควรสั่งสมให้เกิดมีในตน เพราะเหตุไรจึงตรัสเช่นนั้น เพราะเหตุว่า อันว่ากุศลนั้นมีผลเป็นความสุข มีผลทำให้ผู้ทำมีแต่ความเจริญก้าวหน้า ได้รับความสบายใจ ไม่ต้องเดือดร้อน

ภายหลัง ดังที่ตรัสไว้ว่า ถ้าบุคคลพึงทำบุญ ก็พึงทำบุญนั้นบ่อย ๆ พึงทำความพอใจในบุญนั้น เพราะการสั่งสมบุญนำสุขมาให้ ดังนี้ แท้จริง คนเราทั่วไปนิยมความดี นิยมคนที่ทำความดี และปรารถนาที่จะทำความดีเป็นทุนเดิมอยู่ในตัว แต่เพราะถูกกิเลสคือราคะบ้ำง โภคะบ้ำง โทสะบ้ำง โมหะบ้ำง เข้ามาครอบงำใจ ทำให้เห็นผิดเป็นชอบ หันไปนิยมบาปความชั่วบ้ำง หันไปนิยมคนทำชั่วโดยเห็นว่าเป็นคนดีเป็นผู้นำเชื่อถือบ้ำง ดังนั้น หากสามารถขัดเกลากิเลสออกไปได้ ชาติผู้ทุนเดิมในตัวก็จะส่งประกายแวววาวออกมาแล้วจะสามารถเห็นดีเป็นดี เห็นชั่วเป็นชั่วได้ โอวาทปาติโมกข์ประการที่สามที่ว่า การทำจิตของคนให้ผ่องใส นั้นมีอธิบายว่า ตามปกติ จิตของมนุษย์นั้นมีสภาพประภัสสรคือผ่องใสมาแต่ต้น แต่มาขุ่นข้นหม่นหมองเพราะสิ่งสกปรกเข้ามาเจือปน สิ่งที่ทำให้จิตสกปรกขุ่นมัวนั้นภาษาธรรมเรียกว่า อุปกิเลส ซึ่งได้แก่ ราคะ โทสะ โมหะ นั้นเอง เหมือนน้ำโดยสภาพแล้วก็สะอาดดี ไม่มีสีไม่มีกลิ่น แต่ที่เห็นวาสกปรกขุ่นมัวก็เพราะมีสิ่งสกปรกเช่น ฝุ่นผงบ้ำง สีต่าง ๆ บ้ำงเข้าไปเจือปน เมื่อกรองฝุ่นหรือกำจัดสีออกจากน้ำตามกรรมวิธีเสียได้ น้ำนั้นก็กลับมาสอาดสามารถบริโภคได้เหมือนเดิม จิตก็เช่นเดียวกัน เมื่อสามารถกำจัดอุปกิเลสออกไปได้ จิตก็จะสะอาดหมดจด กลับเป็นจิตประภัสสรผ่องใสเหมือนเดิม หากอุปกิเลสถูกกำจัดออกไปได้หมดสิ้นเชิง ไม่เหลือตะกอนไว้ ไม่มีโอกาสเข้ามาครอบงำจิตได้อีก จิตนั้นก็กลายเป็นจิตที่ผ่องใสถาวร ๆ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

ประโยค ป.ธ. ๘

ตัวอย่าง แต่งฉันทภาษามคร

พ.ศ. ๒๕๖๗

ปัฐยาวัตร	โอวาทปาติโมกข์ ยี่ สพพปาปสสุ อกรรม สจิตตปริโยทปนั อิทานิสส กถสสุสามิ	สพพพุทเทหิ เทสิตัง กุสลสสุปปสมปทา อิจเจตัง โหติ ติพุพิธัง สรูปเนตถมายตี ฯ
-----------	---	--

วังสัทธะ
 อปายส่วตตนิกมปีตามกั
 ติทวาริกั ทุจจริตมปิ กุจฉิตัง
 ตเมว ปาปนติ ชินะหิ วุจเจเต
 กุทาจนั โน กริตพพยุตตกั
 ชโน หิ เอตัง กฏกปผลัง กรัง
 อิธตตนา ตปปติ สงกิลิสสเต
 อปายภูมิญจุปกจเจเต หุริ
 น อนตลิกขาทีสุ ยตถ ตตถ วา
 จิตสสุ โปสสสุ กุมมการิโน
 ปมุจจัน วิชชติ ปาปกมมโต ฯ

ปัฐยาวัตร	ยงกิลยจิ กุสลัง กมมัม ยี่ วา สุจริตัง กมมัม ตมตถสุขกาเมน ปุคคโล หิ กร ปุณณัง ปาปุณาติ ปุทุตถิมยจ วุตตถเหตุ มุนินุแทน	กายาทีหิ ปวตติตัง ตัง ปุณณนุติ ปุจจติ กริตพพิ ปุณปุณั ปโปปติ วิปุลัง สุขัง ปจจา จ นานุตโปปติ สพพโลกานุกมปีนา
-----------	---	---

ปุลฺลณฺเจ ปุริโส กยิรา	กยิราณํ ปุณฺปุณฺ
ตมฺหิ ฌนฺท์ กยิราถ	สุโข ปุลฺลณฺสฺส อจฺจโย
โลเก ปกฺคิยา สฺตฺตา	อาทิมฺหิ ปุลฺลณฺกามกา
กิเลสฺปฺปกฺตา ปจฺฉา	ปาปํ กโรนฺติ สพฺพทา
ราคาทิสฺงฺกิลฺสา เจ	วิหตา สियฺมตฺตนา
เต สมฺมาทิฏฺฐิกิฯ หุตฺวา	กุพฺพนฺติ ปุลฺลณฺมุตฺตริฯ

วสันตดิถี

จิตฺตํ ปุเรปี วิมลณฺจ ปกฺสฺสรณฺจ
 ปจฺฉา จิท์ อุกฺกิลฺสฺสอุปกฺกิลฺสิฏฺฐํ
 โอกํ ยถา ปกฺคิยา วิมลํ ปสฺนุนํ
 นีลาทิกฺเขหฺอุปฺกิลฺสิฏฺฐมนฺจฺจชาตํ
 เอวํ สทา อปฺริสฺสุทฺธมฺวิปฺปสฺนุนํ
 โย ปุคฺคโล อุกฺกิลฺสฺสมิมํ ชหาติ
 จิตฺตํ ปกฺสฺสรณฺนาวิลฺมสฺส โหติ
 ตสฺมาตเมว สสฺตํ ปฺริโยทเปยฺยาติ ฯ